

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av huvudbyggnaden på Gammelbyn 48, Flarken, Robertsfors kommun

Linderson, Hans

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2022). *Dendrokronologisk analys av huvudbyggnaden på Gammelbyn 48, Flarken, Robertsfors kommun*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2022:39). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

9 maj 2022

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2022:39
Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV HUVUDBYGGNADEN PÅ
GAMMELBYN 48, FLARKEN, ROBERTSFORS KOMMUN**

Uppdragsgivare: Ola Andersson Gammelbyn 48, 91596 Flarken, Robertsfors

Område: Robertsfors **Prov nr:** 87254-87257 **Antal sågprov:** 4 stockar

Dendrokronologiskt objekt: Väggvirke mot sydväst

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Träd-slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågat dateringsförslag inom parantes)
87254	1	Tall	233;1	Sp 98, W	1768	V 1768/69	
87255	2	Tall	245+3	Sp 71, W	1767	V 1767/68	
87256	3	Tall	229	Sp 76, W	1769	V 1769/70	
87257	4	Tall	242	Sp 108, W	1769	V 1769/70	

Resultatuppgifter inom parantes är inte helt säkra

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Det undersökta virket är avverkat under tre säsonger, **vinterhalvåren 1767/68, 1768/69 och 1769/70**. Byggnaden eller byggnadsdelen bör därför vara uppförd tidigast hösten 1769. Om man ta i beräkning att proverna indikerar att man samlat virke under flera år så kan man inte utesluta att man även avverkade säsongen därpå 1769/70. En rimlig angivelse för byggnadens uppförande är år 1770.

Tre av tallarna har stått i ett gemensamt bestånd. De växer likartat samt uppvisar en tillväxtökning sista åren som rimligen kan motiveras av att närstående träd har avverkats ett eller två år tidigare. Prov 2 uppvisar tillväxtstörningar från och med 1598, vilket kan bero på att just detta träd står i ett mer utsatt läge än vad de övriga träden gör. Trädet växer asymmetriskt tydande på att underlaget är mindre stabilt eller lutande. Vissa år av trädets levnad bildar trädet inte årsringar. Min bedömning är att det saknas 3 årsringar (jmf tabellen). Alla träden bör dock ha en lokal källort.

Trädens äldsta årsringar dateras från 1518 till 1540. Groddåren bör ligga 10-30 år tidigare.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891